

SPROGSTART 3-6 ÅR

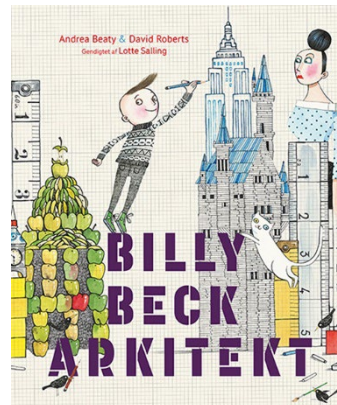
Trin-for-trin

Billy Beck, arkitekt af Andrea Beaty. Gendigtet af Lotte Salling (2019)

Tema: Arkitektur på rim

Billedbogen *Billy Beck, arkitekt* med temaet arkitektur på rim er valgt, da billedbogen gennem både ord, billeder, leg og samtale kan skærpe børnenes opmærksomhed på sprogets rim og rytme. Temaet arkitektur giver anledning til en snak om arkitektur og forskellige bygningsværker og er en oplagt mulighed for at skabe bevidsthed om den kreative proces i det at bygge noget. Rimene i denne bog kræver god opmærksomhed i oplæsningen.

Sprogligt fokus: Lydlig opmærksomhed, ordforråd, skriftsproglige kompetencer og narrative kompetencer.

Det finder du i Sprogstartsposen

- Trin-for-trinmanualen til Sprogstartsposen
- Billedbogen: *Billy Beck, arkitekt* af Andrea Beaty
- A3-kopi af bogen
- Ark: Fokusord, sproglege, Bygningsværker, Byg en bro
- Kort til billedbogssnak
- Konkreter: Linealer, spillekort, fluesmækker
- 6 fotos af rimpar til skumtarning
- 6 fotos af rimpar til Story Sequencer

Ting og sager, du selv skal finde

- Posen med læringsmaterialer
- Tegneredskaber, papir
- Materialer til at bygge en bro fx klodser, papir, tape, brædder, legeredskaber, ispinde etc. Find selv på byggematerialer
- *Billy Beck, arkitekt* findes i en engelsk read aloud udgave på YouTube. Søg på; *Iggly Peck, Architect*

Sprogstartsmaterialerne må kun bruges under opsyn af en voksen.

Ugens indhold

Dag 1:

Højtlesning og fokusord for alle børn i gruppen, ca. 18 børn.

Tid: ca. 30 minutter.

Dag 2:

Guidet læsning og billedbogssnak. Børnene deles i tre grupper efter dit kendskab til børnene.

Tid: Tre gange ca. 30 minutter.

Dag 3:

Fælles oplæsning og sproglege. Børnene deles i to grupper efter dit kendskab til børnene. Tid: To gange ca. 30 minutter.

SPROGSTART 3-6 ÅR

Dag 1 – *Billy Beck, arkitekt*

Det finder du i Sprogstartsposen

- *Trin-for-trin* manualen til Sprogstartsposen
- Billedbogen: *Billy Beck, arkitekt* af Andrea Beaty
- A3-kopi af bogen
- Ark: Fokusord

Ting og sager, du selv skal finde

- *Billy Beck, arkitekt* findes i en engelsk read aloud udgave på YouTube. Søg på; *Iggly Peck, Architect*

Det skal du gøre!

Syng første vers af *Sprogstartssangen*.

Vis billedbogen. Tal om forsiden og bagsiden, om forfatteren og illustrationen. Fortæl om bogens ryg. Hvad mon billedbogen handler om? Tal om titlen. Hvad hedder billedbogen? Fortæl om forfatter og illustrator. Hvem har skrevet billedbogen? Hvem har lavet billederne? Vis læseretningen og peg på bogstaverne.

Fortæl at i Danmark læser vi fra venstre mod højre og oppefra og ned, og at der findes store og små bogstaver. Find eventuelt forbogstaverne i børnenes navne i billedbogen og tal om de forskellige bogstavers navne, former og lyde.

Fortæl børnene, at i dag skal vi tale om rim og arkitektur. Rim er ord, som lyder næsten ens, som vand og spand. Arkitektur er den måde forskellige bygninger er bygget på. Bygninger kan være i forskellige former, materialer og farver.

Læs billedbogen to gange. Første gang med læseoplevelsen i fokus - og derfor uden afbrydelser. Anden gang taler I om fokusord. Brug billedbogens illustrationer til at understøtte fokusordene og konkreter fra Sprogstartsposen til visualisering af bogen. Sæt en bevægelse på ordet, når det er muligt.

Syng sidste vers af *Sprogstartssangen*.

Læringsstigen

Gør-det-sværere-strategi

Forudsige: Hvordan tror du, Billy har det, da lærer Ruth siger, at han ikke må bygge mere?

Generalisere: Billy bygger en bro. Kan du nævne andre ting, som man kan bygge?

Argumentere: Hvorfor er det godt at kunne bygge et hus eller en bro?

Gør-det-nemmere-strategi

Giv svaret: Billy bygger en bro sammen med de andre børn. Hvad bygger Billy og de andre børn?

Hjælpes ad: Hvad er det Billy bygger af pandekager? Skal vi hjælpes ad med at finde det?

Begrænse valg: Bygger Billy en bro eller en båd?

Dag 2 – *Billy Beck, arkitekt*

Det finder du i Sprogstartsposen

- *Trin-for-trin*manualen til Sprogstartsposen
- Billedbogen: *Billy Beck, arkitekt* af Andrea Beaty
- A3-kopi af bogen
- Kort til billedbogssnak

Ting og sager, du selv skal finde

- *Billy Beck, arkitekt* findes i en engelsk read aloud udgave på YouTube. Søg på; *Iggly Peck, Architect*

Det skal du gøre!

Syng første vers af *Sprogstartssangen*.

Vis billedbogen. Tal om billedbogen. Spørg børnene om de kan huske, hvad billedbogen handler om.

Fortæl børnene, at i dag skal vi tale om rim og arkitektur. Rim er ord, som lyder næsten ens, som vand og spand. Arkitektur er den måde forskellige bygninger er bygget på. Bygninger kan være i forskellige former, materialer og farver.

Læs billedbogen og inddrag børnene i genfortælling af billedbogen undervejs.

Billedbogssnak. I Sprogstartsposen finder du kort til billedbogssnak. Lad børnene skiftes til at trække et kort og svare på spørgsmålene. Vær opmærksom på, at kortene er inddelt i tre forskellige sværhedsgrader. Lad dit kendskab til børnene afgøre, hvilke kort I bruger.

Brug billedbogens illustrationer samt konkrete fra Sprogstartsposen til at understøtte billedbogssnakken.

Syng sidste vers af *Sprogstartssangen*.

Et lille tip

Understøt fonologisk opmærksomhed

- Lav rimleg, hvor I skal finde på ord, der rimer og identificere ord, der rimer på hinanden.
- Klap til stavelser i ord.
- Tal om barnets bogstav (navnets forlyd), og hvilken lyd det giver.
- Fortsæt med at sige rim og remser og syng med barnet.
(Justin Markussen-Brown, *Sprogvinduet – Guiden til dit barns sprogudvikling*, 2019, s. 211)

Dag 3 – *Billy Beck, arkitekt*

Det finder du i Sprogstartsposen

- *Trin-for-trin*manualen til Sprogstartsposen
- Billedbogen: *Billy Beck, arkitekt* af Andrea Beaty
- A3-kopi af bogen
- Ark: Sproglege, *Bygningsværker*, *Byg en bro*
- Konkreter: Linealer, spillekort, fluesmækker
- 6 fotos af rimpar til skumtarning
- 6 fotos af rimpar til Story Sequencer

Ting og sager, du selv skal finde

- Posen med læringsmaterialer
- Tegneredskaber, papir
- Materialer til at bygge en bro fx klodser, papir, tape, brædder, legeredskaber, ispinde etc. Find selv på byggematerialer
- *Billy Beck, arkitekt* findes i en engelsk read aloud udgave på YouTube. Søg på; *Iggly Peck, Architect*

Det skal du gøre!

Syng første vers af *Sprogstartssangen*.

Fortæl børnene, at i dag skal vi tale om rim og arkitektur. Rim er ord, som lyder næsten ens, som vand og spand. Arkitektur er den måde forskellige bygninger er bygget på. Bygninger kan være i forskellige former, materialer og farver.

Vis billedbogen. Tal om billedbogen. Spørg børnene om de kan huske, hvad billedbogen handler om. Inddrag børnene i genfortællingen, mens du læser billedbogen højt: Hvem er med i billedbogen? Hvad laver de? Og hvorfor?

Sproglege. Orienter dig i sproglegene og vælg mindst to sproglege, som passer til børnegruppen. Lav gerne flere, hvis I har lyst og ekstra tid. Forbered dig på forhånd på legen. Brug billedbogen som udgangspunkt for sproglegene, da de omhandler billedbogens tema. Legene giver børnene mulighed for at høre, se, gøre og røre ord i nye sammenhænge.

Syng sidste vers af *Sprogstartssangen*.

Litteraturforslag

- *Seje Sally ingeniør* af Andrea Beaty, Gads børnebøger, 2020
- *Hist og pist på byggepladsen* af Sarah Khan, Lamberth, 2015
- *Flints stenhårde legetøj* af Rebecca Lisle, Legind, 2019
- *Vi bygger et højhus* af Sue Tarsky, Sesam, 1997
- *Niels Bohr og verdens mindste byggeklodser* af Jakob Lund Pedersen, Børnebogsforslaget, 2020
- *Lær og leg – abc*, Alvilda, 2017
- *Lær og leg – tal*, Alvilda, 2017
- *Naturens bygmestre*, Turbine, 2020
- *Bandini & Kabat: rejsen til de nye øjne* af Oscar Wienberg, Turbine, 2016

Fokusord til *Billy Beck, arkitekt*

Lad barnet gøre rimet færdigt. Vælg de fokusord, der passer bedst til din børnegruppe. Lad børnene se, røre, gøre og sige ordene mange gange og i forskellige sammenhænge. Brug konkrete, fotos og billeder fra Sprogstartsposen undervejs.

Da Billy var **to** kunne han sidde i... **ro**

Billy byggede et tårn med bleer, men de have en mærkelig **lugt**, da de var.... **brugt**

I haven fandt Billy **sand** og.... **vand**

Billys mor og far kunne se, at Billy elskede alt, der var **smukt**, da han byggede en kirke af... **frugt**

Billy er **go'** til at bygge en... **bro**

Pandekager fik form som den lækreste **bue** i forældrenes... **stue**

Billy fik en lærer der var **sur**, fordi hun hadede... **arkitektur**

Billy viste, hvor **flot** han kunne bygge et... **slot**

Lærer Ruth var lidt **striks** for hun blev væk dengang hun var... **seks**

Ruth var med sin klasse på **tur** i et tårn af nyeste... **arkitektur**

Ruth blev fundet en **nat** i en elevator med klovner med... **hat**

Billy gabte som børn gør **tit**, men så byggede han et slot af... **kridt**

Ruth to børnene med på **landet** og de skulle spise ved...**vandet**

Over floden de **gik** og Ruth gik helt i... **panik**

Billy så på sin **sko** og fik plan om en... **bro**

Ruth fik et **chok**, da hun vågnede... **op**

Nu må børnene **regne**, klippe og... **tegne**

Ruth lytter, når Billy fortæller om store paladser så **flotte** og huse og... **slotte**

Ruth blev ved med at **glo** på den sælsomme... **bro**.

Når noget er sælsomt, betyder det, at det er sjældent/ikke ses så tit.

Billedbogssnak til Billy Beck, arkitekt

Lette spørgsmål:

- Hvad kunne Billy, da han var **to**? Han kunne sidde i **ro**.
- Hvorfor havde Billys ble havde en mærkelig **lugt**? Den var **brugt**.
- Hvad er det Billy er **go'** til at bygge af pandekager? At bygge en **bro**.
- Måtte Billy bygge slotte for Ruth? Nej, hun sagde, Billy **Beck** få de bygninger **væk**.
- Hvad gjorde Billy i flere timer i træk? Han bare **sad**, og det var noget, han slet ikke **gad**.
- Hvad fik børnene **lov** til? At vandre en tur i en **skov**.

Mellem spørgsmål:

- Hvordan kunne Billys forældre se, at han elskede alt, der var **smukt**? Billy byggede en kirke af **frugt**.
- Hvor er det Billy bygger en bro med form som den lækreste **bue**? I forældrenes **stue**.
- Hvem sagde: Nu er det **slut**? Det gjorde Billys lærer **Ruth**.
- Hvorfor bygger Billy et slot af **kridt**? Fordi han sad og gabte, som skolebørn gør **tit**. Hvorfor gaber man? Træt/keder sig.
- Hvor skulle børnene hen, da de pakkede en madkurv? De skulle på **landet** og spise ved **vandet**.
- Hvad fik Billy ideen til, da han så på sin **sko**? At bygge en **bro**.

Svære spørgsmål:

- Hvad er det Billy bygger i haven? En **Sfinks**
- Billy Beck, arkitekt. Hvad er en arkitekt?

SPROGSTART 3-6 ÅR

- Hvorfor blev Billys lærer **sur**? Hun hadede **arkitektur**
- Hvorfor er lærer Ruth lidt **striks**? Hun blev væk dengang hun var **seks**.
- Hvad havde børnene bygget broen af? Snore, brædder, såler af læder og kviste og grene.
- Ruth blev ved med at **glo** på den sælsomme **bro**. Hvad betyder sælsom? Noget, som er sjældent/ikke ses så tit.

SPROGSTART 3-6 ÅR

Sproglege til *Billy Beck, arkitekt*

Sproglege

Byg en bro: Byg en bro af legetøj. Måske skal der bygges en bro til biler/dyr, som skal krydse en flod? Måske skal I bygge en bro på legepladsen over en stor vandpyt eller måske finder I på noget helt andet at bygge en bro over. Find inspiration på arket *Byg en bro* fra Sprogstartsposen.

Byg korthuse: Byg både i højden og fladt på et bord eller gulv. Mål jeres korthus. Hvor højt/langt I kan bygge? Navngiv jeres korthuse.

Rim med skumterningen og fluesmækker: Start med at kigge på de 6 fotos af rimpar, og tal om, hvad billederne forestiller og hvilke ord, der rimer på hinanden. Del rimparrene op, sæt den ene del i skumterningen og den anden lægges på gulvet/sættes op på væggen. Lad børnene kaste skumterningen på skift. Når terningen lander, skal barnet sige rimordet fx *sand* og finde rimmakkeren *vand* på gulvet/væggen. Smæk det rigtige rimord med fluesmækkeren.

Tegn jeres egne bygninger: Brug tegneredskaber, papir, linealer og tegn jeres egne arkitektoniske værker.

Kend din arkitektur: Se på det sidste opslag i bogen og brug arket *Bygningsværker* fra Sprogstartsposen. Tal om de forskellige bygninger. Tal om 'millimeterpapir', som baggrund for tegningerne. Tal også om en af Danmarks mest berømte arkitekter: Bjarke Ingels og søg hans værker frem på internettet. Bjarke har tegnet alle mulige slags bygninger. Her er tre af de sjoveste: SUPERKILEN en slags kæmpe legeplads på Nørrebro i København. Her kan man mødes, spille skak, dyrke sport eller gynges på nogle seje gyngere med plads til flere. AMAGER BAKKE / COPENHILL - Bjarke har også bygget et kraftvarmeværk, som sørger for at varmen kommer helt ud i radiatoren. På taget har Bjarke lavet en kæmpe skibakke. Her kan man stå på ski hele året. LEGOHOUSE – Bjarke har tegnet en bygning, der ligner kæmpestore legoklodser og er et kæmpe lege-land fuld af LEGO. LEGOHOUSE ligger i Billund, næsten lige ved siden af LEGOLAND.

Sproglege – med digitale læringsmaterialer

Story Sequencer: Indtal på forhånd den ene del af de 6 rimpar. Start med at kigge på de 6 fotos af rimpar og tal om, hvad billedet forestiller, og hvilke ord der rimer på hinanden. Lad børnene på skift trykke på Story Sequenceren og finde det foto, som rimer på ordet. I kan også lege rimeleg. Lad børnene på skift trykke på Story Sequenceren fx *sand*. Nu skal barnet finde rimmakkeren *vand* på gulvet. Brug gerne fluesmækkeren til at klaske det rigtige rim.

Optageklemmer - rimjagt: Brug fotos af rimpar. Indtal den ene del af rimparret og sæt billedet fast i klemmen. Gem nu den anden del af rimparret i børnehaven. Gå på rimjagt og find fotoet af det rigtige rimpar. I kan også lave jeres egne rim. Husk man kan også lave vrøvlerim.

Endnu flere sproglege – inde & ude

Byg jeres egne arkitektoniske værker: Byg flotte bygninger. Brug mælkekarton, papkasser, toiletruller, ispinde og andre gode sager til at bygge jeres værker. Giv jeres bygningsværker navne.

Gå på rim-tur: Gå en tur og rim på de ting I ser fx hus/mus, skov/flov, gyngesyng etc.